

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA nr. 191 din 23.03.2022

Dosar nr: 232/ 2021

Petiția nr: 2428/29.03.2021

Petent:

Reclamat: Transylvanianow.com reprezentată de
Fundația pentru Școală

Obiect: petentul consideră o posibilă faptă de discriminare publicarea de către partea reclamată a unor articole și postări care conțin imagini sau texte defăimătoare la adresa românilor sau a României.

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentei

1.

Numele, domiciliul, reședința sau sediul părților reclamate

2. Fundația pentru Școala reprezentantă a publicației online Transylvanianow.com, cu adresa de comunicare a actelor de procedură la sediul situat în Cluj-Napoca, Str. Șoimului nr. 24/A, Jud. Cluj, email: editor@transylvanianow.com

II. Procedura de citare a părților

3. În temeiul art. 20, alin. 4 din OG nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura de citare a părților.

4. Prin adresa nr. 2428/27.04.2021 a fost citat petentul iar prin adresa nr. 3191/27.04.2021 a fost citată partea reclamată, părțile fiind înștiințate de faptul că, având în vedere situația evoluției epidemiologice determinate de răspândirea coronavirusului SARS-Cov2, au posibilitatea de a trimite în scris puncte de vedere/ note scrise/ completări la petiție, precum și orice alte acte sau dovezi/ probe, soluționarea speței urmând a se face în lipsă, cu acordul părților din dosar, acestea având un termen de comunicare a modalității asupra căreia decid în legătură cu audierea părților conform procedurii comunicate în adresă (filele 10-11 la dosar).

5. Partea reclamată a comunicat la dosar un punct de vedere, prin adresa înregistrată cu nr. 4048/28.05.2021.

6. Petentului i s-a comunicat punctul de vedere depus de partea reclamată la dosar, document înregistrat cu nr. 4393/09.06.2021.

7. Petentul nu a mai depus la dosar note sau concluzii scrise și nici alte documente doveditoare în susținerea cauzei.

8. Procedură legal îndeplinită.

III. Susținerile părților conform obiectului dosarului

Susținerile petentului

9. Petentul sesizează Consiliul cu privire la o posibilă faptă de discriminare ca urmare a publicării de către partea reclamată a unui articol pe site-ul Transylvanianow.com

10. În fapt, petentul arată următoarele:

101. Publicația în mediul online Transylvanianow.com deține un site unde se găsesc articole și postări care conțin imagini sau texte trunchiate defăimătoare la adresa românilor sau a României.

10.2 În data de 22.03.2021 a publicat un articol, ce a fost distribuit și pe Facebook, articol scris de în care i se ia un interviu lui.

10.3 Petentul menționează că în interviu unele întrebări sunt formulate în așa fel încât se subînțelege cum că maghiarii sunt discriminați de către români, că toți românii sunt hoți și că România este un stat totalitar și cleptoman.

11. Din cele publicate în interviul acordat pe site, petentul menționează că se rețin următoarele texte:

11.1 Petentul consideră că autorul menționează în acest pasaj din articol faptul că România este acum o cleptocrație definită de corupție pașnică iar persoana interviuată confirmă acest fapt.

You lived about half of your life under a dictatorship tempered by endemic corruption and the second half in a kleptocracy tempered by the same all-pervasive corruption. In retrospect, which one was better?

(Ați locuit aproape jumătate de viață sub un stat totalitar forjat în corupție endemică și cealaltă jumătate într-o cleptocrație forjată de aceeași corupție parșivă. În retrospectivă, când a fost mai bine?)

11.2. În opinia petentului, prin această întrebare se subînțelege (deși nu se afirmă) faptul că minoritatea maghiară este în dificultate, nenorocită, este asuprită de România și nu se bucură de aceleași drepturi și libertăți ca și ceilalți cetățeni, iar ei privesc în viitor către o schimbare.

Stupid question, but it must be asked. Are you optimistic regarding the future of the ethnic Hungarian minority in Romania ?

(Poate este o întrebare prostească, dar trebuie să fie pusă: sunteți optimist în ce privește viitorul minorității maghiare în România?)

12. În concluzie, petentul consideră că această faptă constituie o încălcare a prevederilor art. 2, alin 4-5 și alin 10, art. 15 din OG nr. 137/2000 și solicită sancționarea administratorului paginii de internet Transylvanianow.com pentru a descuraja articolele denigratoare la adresa românilor și a României, precum și eliminarea de pe internet ori a articolului-interviu ori a întrebărilor denigratoare din cuprinsul lui.

13. Petentul a comunicat la dosar link-ul unde poate fi citit articolul la care face referire, respectiv

<https://transylvanianow.com/interview-politician-orpoet-bela-marko-on-his-recent-award>

Susținerile părții reclamate

14. Partea reclamată Fundația pentru Școală a depus un punct de vedere la dosar, în care arată următoarele:

14.1 Cu privire la excepții, partea reclamată invocă:

Excepția de inadmisibilitate a petiției față de publicația Transylvanianow.com pe motiv că această parte are calitatea de terț față de orice eventuală faptă descrisă de art. 2 raportat la dispozițiile art 3 din OG nr. 137/2000. Petentul reclamă faptul că pe portalul acestei publicații a apărut un articol interviu în data de 22.03.2021 însă, potrivit prevederilor ordonanței, răspunderea este personală iar publicația, în calitate de terță persoană, nu poate fi trasă la răspundere față de autorul articolului.

De asemenea, se arată că libertatea de exprimare a unui autor nu poate fi cenzurată, în caz contrar publicația ar fi încălcat regulile deontologice și dreptul la libera exprimare a unui autor

În continuare, partea reclamată arată că aceasta nu este editorul portalului, editorul fiind FWD Affairs KFT din Ungaria, acesta putând verifica conținutul articolelor însă, fiind vorba de un ziarist, cenzura este exclusă, exprimarea liberă fiind garantată de art.10 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului. În această situație, partea reclamată nu are nicio posibilitatea de a cenzura sau verifica conținutul articolului și are calitatea de terț față de acest articol.

Excepția de vădită necompetență a CNCD pentru motivul că faptele descrise pe petent nu se încadrează în relațiile juridice ocrotite de art. 2 și art. 3 din OG nr. 137/2000, chiar petentul menționând că unele întrebări sunt formulate în așa fel încât se subînțelege cum că maghiarii ar fi discriminați de români ...În opinia părții reclamate, neexistând o traducere legalizată a textului și nefiind vorba de fapte sancționate de OG nr. 137/2000, această cerere nu este de competența CNCD.

Excepția obiectului vădit nefondat sau lipsă de obiect pe motiv că conținutul unui articol nu poate avea efect discriminatoriu, art. 1, alin 2 lit. d (vii și viii) garantând dreptul la libertatea de gândire, conștiință și religie, dreptul la libertatea de opinie și exprimare, astfel orice suprimare a dreptului la exprimare putând fi considerat un abuz de drept.

14.2 De asemenea, partea reclamată invocă lipsa formei și a condițiilor minime ale plângerii, considerând că plângerea, așa cum a fost formulată, nu indică condițiile pentru recunoașterea persoanei care a depus plângerea, nu se poate cunoaște dacă aceasta este o persoană reală, nu se indică persoana împotriva căreia s-a formulat petiția, nu există o traducere legalizată a celor susținute cu legalizarea semnăturii la notar, formularul completat arătând mai mult cu o ciornă pe care se văd comentariile unei persoane străine. Totodată, partea reclamată consideră că prin acest articol petentul nu a fost incriminat, acuzat, nu a fost supus oprobriului public și nu poate arăta despre ce fapte de discriminare se plânge acesta, textul indicat nefiind sancționat de prevederile OG nr.37/2000.

15. În concluzie, partea reclamată solicită respingerea petiției ca nefondată.

IV. Motivele de fapt și de drept

Cadrul legal aplicabil. Drept național și internațional aplicabil/ jurisprudența

Prevederile legislative relevante în prezenta cauză sunt următoarele:

- Constituția României;
- OG nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare: art. 2 al. 1
- legislație specială, legislație internațională etc.

Principiile de analiză

Curtea Constituțională a statuat în mod constat că „*principiul egalității implică un tratament egal pentru toți cetățenii aflați în situații egale*”.

Totodată, Curtea Constituțională a reținut că „*principiul egalității consacrat de art. 16 alin. (1) din Constituție nu presupune uniformitate, așa încât, dacă:*

- la **situații egale** trebuie să corespundă un **tratament egal**,
- la **situații diferite**, **tratamentul juridic nu poate fi decât diferit**. Egalitatea părților nu exclude, ci chiar implică un tratament juridic diferențiat”.

Suntem în prezența unei posibile **discriminări directe**:

- o persoană este tratată în mod nefavorabil;
- prin comparație cu modul în care au fost sau ar fi tratate alte persoane aflate într-o situație similară;
- iar motivul acestui tratament îl constituie o caracteristică concretă a acestora, care se încadrează în categoria „*criteriului protejat*”.

Pentru existența discriminării directe trebuie îndeplinite cumulativ următoarele **condiții**:

- existența unui tratament diferențiat manifestat prin: orice deosebire, excludere, restricție sau preferință;
- existența unui criteriu de discriminare;
- existența unui raport de cauzalitate între criteriul de discriminare și tratamentul diferențiat;
- tratamentul diferențiat trebuie să aibă ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea, folosinței sau exercitării în condiții de egalitate a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a unui drept recunoscut de lege;
- existența unor persoane sau situații aflate în poziții comparabile.

În analiza excepțiilor invocate:

16. Luând act de plângere, astfel cum este formulată, Colegiul director urmează a analiza excepțiile și solicitările invocate de partea reclamată din dosar, respectiv:

- Excepția de inadmisibilitate a petiției față de publicația Transylvanianow.com
- Excepția de vădită necompetență a CNCD
- Excepția obiectului vădit nefondat sau lipsă de obiect

În drept, potrivit dispozițiilor art.63 din Procedura Internă de Soluționare a Petițiilor și Sesizărilor, care prevăd „(1) *Colegiul director se va pronunța mai întâi asupra excepțiilor de procedură, precum și asupra celor de fond care nu mai necesită, în tot sau în parte, analizarea în fond a petiției*”, Colegiul director urmează a analiza și a se pronunța cu prioritate asupra excepțiilor invocate în prezenta cauză.

17. În dezbateră privind analiza excepțiilor, analizând solicitările părților și excepțiile invocate, Colegiul director urmează a analiza petiția formulată, precum și susținerile părților consemnate în punctele de vedere ale acestora. Având în vedere și considerentele rezultate din cuprinsul informațiilor conținute în documentele aflate la dosar, Colegiul director urmează a respinge solicitările/excepțiile invocate, pentru motivele următoare:

- Cu privire la excepția de inadmisibilitate a petiției față de publicația Transylvanianow.com, Colegiul director respinge această excepție, apreciere evaluată atât pe considerentul că interviul este luat în numele publicației (deși articolul este semnat cu numele autorului, în cuprinsul interviului întrebările sunt adresate sub indicativul TN, ceea ce înseamnă că interviul este luat în numele publicației) cât și pe considerentul că partea reclamată avea posibilitatea și ar fi putut verifica conținutul articolului publicat, având cunoștință de distribuirea lui în spațiul public.

- Referitor la excepția de vădită neкомпetență a Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, Colegiul director respinge această excepție reținând că, în conformitate cu prevederile art. 2 alin (1) coroborat cu art. 15 din OG nr. 13/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare, competența de soluționare a petițiilor privind acte sau fapte de discriminare revine Colegiului director al CNCD.

- Cu privire la excepția obiectului vădit nefondat al sesizării sau lipsa de obiect, Colegiul director respinge această excepție reținând că obiectul plângerii se referă la afirmații făcute în spațiul public care pot viza atingerea demnității sau pot duce la crearea unei atmosfere ofensatoare împotriva unei comunități legat de apartenența acestora la naționalitate, aspecte pentru care se poate invoca încălcarea prevederilor OG nr. 137/2000.

18. Având în vedere aceste considerente, Colegiul director urmează a analiza fondul cauzei, prin petiția formulată și trimisă spre soluționare Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării acesta fiind sesizat cu privire la săvârșirea unei potențiale fapte de discriminare.

Aplicarea principiilor la speță

19. În fapt, Colegiul director este chemat să se pronunțe asupra limitei libertății de exprimare fiind supuse analizei afirmațiile autorului D.A. efectuate în interviul *“Politician or poet? on his recent award*, realizat de publicația online Transylvania Now la data de 22.03.2021, parte reclamată în prezenta speță.

20. **În drept**, în soluționarea prezentei sesizări apreciem că sunt incidente următoarele texte de lege:

➤ art. 10 și art. 14 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale;

➤ art. 1 alin. (3), art. 16, art. 29 și art. 30 din Constituția României, revizuită în 2003;

➤ art. 2 alin. (1) și art. 15 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare (în continuare OG nr. 137/2000).

21. Colegiul director este chemat să se pronunțe asupra raportului dintre libertatea de exprimare și dreptul la demnitatea persoanei, interzicerea discriminării raportată la aprecierile părții reclamate, obiect al prezentei sesizări. Analiza urmărește să stabilească dacă în acest caz s-a depășit limita libertății de exprimare și, în consecință,

se impune o ingerință a statului prin aplicarea unei măsuri proporționale cu scopul urmărit.

22. Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, pentru a fi acceptată o ingerință în dreptul de exprimare, aceasta trebuie:

- să fie prevăzută de lege (care la rândul ei trebuie să îndeplinească anumite calități: să fie previzibilă și accesibilă),
- să urmărească un scop legitim,
- să fie necesară într-o societate democratică și
- să fie proporțională cu scopul urmărit (Corneliu Bârsan, *Convenția europeană a drepturilor omului*, vol. I. Ed. C.H. Beck, București, 2005, p. 769-801).

Ingerința să fie prevăzută de lege

23. Prima cerință, cea a *existenței unei prevederi legale*, care să reglementeze ingerința statului în exercitarea dreptului libertății de exprimare este îndeplinită de art. 2, alin. (1) coroborat cu art. 15 din OG nr. 137/2000. Totuși, apreciem că aceste texte de lege trebuie coroborate cu art. 2, alin. (8) din OG nr. 137/2000 potrivit căruia „prevederile ordonanței nu pot fi interpretate în sensul restrângerii dreptului la libera exprimare, a dreptului la opinie și a dreptului la informație”. Apreciem că ambele texte normative sunt previzibile și accesibile, deși protejează o valoare fundamentală într-o societate democratică și sunt noțiuni care au și un caracter abstract.

Ingerința să urmărească un scop legitim

24. Raportat la scopul legitim urmărit prin posibila ingerință a statului în libertatea de exprimare, se urmărește protejarea demnității umane.

25. Protecția demnității unor grupuri constituie un scop legitim într-o societate democratică. Pentru a se produce o atingere, încălcare a demnității umane, ca drept constituțional protejat, declarațiile din interviu, obiect al prezentei petiții, ar trebui să întrunească elementele:

- un comportament manifestat în public, având caracter de propagandă sau de instigare la ură pe criteriul naționalitate, ori
- un comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare îndreptate împotriva unui grup de persoane legat de apartenența la un grup – astfel cum prevede art. 15 din OG nr. 137/2000, republicată.

26. Colegiul director constată că primele două condiții (să existe o prevedere legală și să se urmărească un scop legitim) pentru a fi acceptată o ingerință a statului sunt îndeplinite.

Necesitatea ingerinței

27. Rămâne de competența Colegiului director să stabilească dacă interferența în libertatea de exprimare „este necesară într-o societate democratică”.

28. În acest demers, Colegiul director analizează dacă există motive „relevante și suficiente” care să justifice ingerința în libertatea de exprimare din perspectiva unei „nevoi imperioase” („pressing social need”).

29. Identificarea unei „nevoi imperioase”, respectiv necesitatea oricărei restricții privitoare la exercițiul libertății de exprimare trebuie să fie stabilită într-o manieră

convingătoare, iar autoritățile naționale îi revine atributul evaluării existenței unei „nevoi imperioase” susceptibile de o anumită marjă de apreciere (Corneliu Bârsan, Convenția Europeană a drepturilor omului, Comentariu pe articole, Vol. I., Ed. All Beck, București, 2005, pag. 801.) În conformitate cu principiul subsidiarității, statele membre dispun de o „margină de apreciere” în stabilirea limitării libertății de exprimare. Autoritățile statelor membre au un contact direct și permanent cu realitățile sociale și sunt primele care se pronunță asupra existenței unei „nevoi sociale prezente”. Marginea de apreciere se va stabili potrivit standardelor minime ale CEDO (vezi *Handyside v. United Kingdom* par. 48 și par. 49).

Elemente luate în considerare la stabilirea necesității ingerinței statului în libertatea de exprimare

30. În scopul de a determina dacă substraturile textelor din interviul publicat de partea reclamată pe site, obiect al prezentei sesizări, constituie instigare la ură prin care se încalcă dreptul la demnitate al persoanelor de naționalitate română sau se aduc afirmații defăimătoare la adresa României, Colegiul director va examina: *obiectivul urmărit de partea reclamată, contextul în care a avut loc, conținutul afirmațiilor, rolul în societate al persoanei, autoare a lucrării și a afirmațiilor din interviul publicat.*

Obiectivul urmărit de reclamată

31. Obiectivul urmărit de partea reclamată este important: a dorit aceasta să disemineze prin afirmarea opiniei autorului în interviu și informarea publicului cu privire la un subiect?

În acest punct, Colegiul director nu analizează intenția de a discrimina a părții reclamate, acest aspect nu are relevanță în stabilirea unei fapte de discriminare.

32. Colegiul director apreciază că, în speță, prezentarea părții reclamate a avut rolul de a informa publicul cu privire la o persoană publică și la anumite evenimente istorice pe care acesta le-a petrecut într-o anumită perioadă a vieții, scopul lucrării fiind să explice că acea persoană este deopotrivă politician și poet, individualizat la un premiu, ce a contribuit la demersul istoric al comunității maghiare din România.

Contextul în care a fost făcută afirmația

33. Afirmațiile au fost făcute în cadrul interviului publicat sub titlul “*Politician or poet? on his recent award*”, realizat de publicația online Transylvania Now la data de 22.03.2021.

34. În interviul postat de partea reclamată pe portal, autorul interviului își exprimă propria opinie cu privire la evenimente din istoria recentă, descriind anumite etape prin întrebări formulate cu subînțeles astfel încât să inducă interlocutorului și publicului ideea că România s-a comportat ca un stat totalitar iar populația minoritară maghiară ar fi fost discriminată de poporul român în toată această perioadă, scopul fiind informarea publicului cu privire la dificultatea în care s-a aflat minoritatea maghiară în această perioadă și care privește spre viitor ca o schimbare, având factori de echilibru.

35. Astfel, Colegiul director nu poate decât să constate faptul că în prezenta cauză nu s-a depășit sfera caracterului informativ care prezintă interes pentru opinia publică

cu privire la opțiunea părții reclamate, neaducând atingere persoanelor dintr-o anumită categorie.

Conținutul afirmației

36. Partea reclamată a publicat pe site interviul cu titlul *Politician or poet? on his recent award*, autorul lucrării punând întrebările întregului interviu în numele publicației pe care o reprezintă, întrebări ce prezintă evenimente percepute diferit de autor și susținute la nivelul propriu al acestuia.

Întrebările din interviul publicat reprezintă o percepție proprie și personală a autorului, surprinsă din perspectiva lui, ce vine ca întâmpinare la particularitățile persoanei intervievate și la anumite evenimente istorice pe care această persoană le-a petrecut într-o anumită etapă a vieții în calitate de persoană publică care a contribuit la demersul istoric al comunității maghiare din România.

Întrebările din articol sunt subiective, documentarea și prezentarea evenimentelor sunt făcute din perspectiva proprie a jurnalistului, așa cum a considerat acesta că este de interes pentru cititorii publicației, care nu constituie un public foarte vast.

37. Textul formulează în unele locuri afirmații care exced, fiind exprimări care nu erau necesare a fi folosite. Redăm în extras, parțial din textul interviului:

Red: You lived about half of your life under a dictatorship tempered by endemic corruption and the second half in a kleptocracy tempered by the same all-pervasive corruption. In retrospect, which one was better?

Trad: Ați locuit aproape jumătate de viață sub un stat totalitar forjat în corupție endemică și cealaltă jumătate într-o cleptocrație forjată de aceeași corupție parșivă. În retrospectivă, când a fost mai bine?

Red: Stupid question, but it must be asked. Are you optimistic regarding the future of the ethnic Hungarian minority in Romania ?

Trad: Poate este o întrebare prostească, dar trebuie să fie pusă: sunteți optimist în ce privește viitorul minorității maghiare în România?

Rolul în societate al persoanei, autor al afirmațiilor

38. Din perspectiva analizei limitelor libertății de exprimare, rolul, poziția autorului textului din interviul supus controlului este determinantă. Partea reclamată este o publicație recunoscută în social-media, fiind un portal în limba engleză lansat de Uniunea Democrată a Maghiarilor din România (UDMR) și publicat de fundația care susține acest proiect. Acest portal se adresează cu prioritate străinilor care vor să afle mai multe informații despre comunitatea maghiară care trăiește în această zonă, pe lângă prezentarea realităților și poveștilor din Transilvania, site-ul prezentând și anumite aspecte specifice ale comunității maghiare, în cadrul portalului fiind postate articole ale unor jurnaliști sau bloggeri maghiari dar este deschis și spre publicarea textelor inclusiv a unor autori români care au povestit ce merită prezentate publicului din afara țării.¹

Autorul interviului este un jurnalist liber profesionist, fiind o persoană implicată în activitatea comunității din care face parte, colaborator în cadrul acestei apariții de presă

¹ <https://www.mediafax.ro/social/transilvania-pe-un-site-in-limba-engleza-lansat-de-udmr-in-care-se-vorbeste-de-tensiuni-intre-minoritati-si-romani-17564618>
<http://www.cunoastelumea.ro/transilvania-now-portal-udmr-finantat-din-ungaria-vorbeste-despre-cutremuratoarea-experienta-a-pierderii-transilvaniei/>

online unde are publicate interviuri sau articole periodice prin intermediul portalului.

39. Libertatea de exprimare este prețioasă pentru orice persoană dar, în mod deosebit, are un caracter indispensabil pentru persoanele care sunt în categoria formatorilor de opinie, cu o vastă activitate ca jurnalist sau în domeniul istoric, cultural. Este esențial pentru persoanele din această categorie să evite comentariile care pot răspândi și pot conduce la creșterea intoleranței atunci când se exprimă în spațiul public.

Modul în care au fost făcute afirmațiile

40. Colegiul director urmează a analiza modul în care au fost făcute afirmațiile din interviul respectiv. Articolul a fost publicat sub titlul "*Politician or poet? on his recent award*", interviu postat pe portalul Transylvanianow.com și care apoi, a fost redistribuit pe site-ul de socializare Facebook.

41. Colegiul director apreciază că exprimările autorului folosit în interviu nu sunt cele mai fericite și nu era necesar a fi folosite, însă declarațiile din cuprinsul articolului nu sunt de natură a atinge o limită prin care să se încalce un drept fundamental, **încât dreptul la libertatea de exprimare să devină secundar**. Din analiza afirmațiilor autorului, nu rezultă faptul că ar exista intenția de a leza demnitatea cetățenilor de naționalitate română sau crearea unui cadru intimidant, ostil, degradant ori ofensiv la adresa acestora sau la adresa statului român.

Autorul articolului este jurnalist și prezintă evenimentele din perspectivă proprie, așa cum acesta vede contextul la momentul respectiv, ca moderator și om de presă având această libertate de a folosi anumite cuvinte ca cele la care se face referire, în exprimările reclamate acesta făcând o comparație a perioadelor comunism și post-comunism, fără a exprima cuvinte prin care să redea o poziție inferioară asupra unui grup de persoane.

42. Una dintre principalele caracteristici ale democrației constă în posibilitatea pe care ea o oferă de a rezolva prin dialog, fără a se recurge la violență, problemele pe care le are de soluționat un stat, **chiar și atunci când acestea sunt extrem de dificile sau stânjenitoare, iar democrația se „hrănește” din libertatea de exprimare** (ibidem, pct. 66). Marginea de apreciere a statelor este semnificativ redusă (îngustă) atunci când autorul declarației este un autor cunoscut/o personalitate, opiniile formulate având un larg impact.

43. Totuși, o ingerință a statului în această speță, prin constatarea și sancționarea faptei ca fiind o formă de discriminare, deci limitarea libertății de exprimare, ar constitui un exces, o limitare nejustificată, o măsură neproportională în raport cu pericolul social al faptei și cu scopul urmărit, caz în care nu se impune interferența statului în limitarea libertății de exprimare. Reiterăm faptul că este esențial pentru persoanele cu activitate publicistică sau în domeniul cultural/științific ca atunci când se exprimă în public, să manifeste o responsabilitate corespunzătoare poziției lor.

O ingerință a statului ar fi fost justificată dacă ar fi existat orice element de incitare expresă la ură pe criteriul etnic, în speță cetățenii de naționalitate română sau elemente denigratoare la adresa statului român. Afirmațiile reclamate din interviu au avut în vedere descrierea unor anumite evenimente și indirect, modul de a acționa al persoanelor legat de acele evenimente, respectiv portretizarea

celor care se ocupau de activitățile prezentate în articol, și nu a avut în vedere denunțarea în mod special a categoriei de persoane încadrate în criteriul etnic sau de naționalitate. Demersul istoric individualizează aceste evenimente și acțiuni și nu se poate folosi o ingerință a statului pe un articol care, ca și lucrare gazetărească, desemnează a fotografie a unor evenimente dintr-o prismă proprie a autorului.

Concluzii

44. Colegiul director reiterează faptul că libertatea de exprimare constituie valoarea fundamentală a unei societăți democratice și pluraliste. Din această perspectivă, libertatea de exprimare are un rol substanțial în rândul drepturilor fundamentale cuprinse în Constituție și constituie trunchiul comun pentru exercitarea drepturilor fundamentale din sfera comunicării. În această sferă se includ: dreptul la libertatea presei, dreptul la libera exprimare a creațiilor artistice sau cele din zona literaturii, libertatea de predare a științei și libertatea creației. De asemenea, de acest trunchi comun se leagă și libertatea conștiinței, a religiei și libertatea de întrunire. Acest grup de drepturi asigură participarea avizată a cetățeanului la procesele sociale și politice. Exprimarea liberă a opiniilor și credințelor, chiar și a celor nepopulare sau atipice, reprezintă condiția fundamentală a existenței unei societăți vii și capabilă de dezvoltare.

45. În nenumăratele decizii asupra libertății de exprimare, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a arătat că acest drept „acoperă nu numai informațiile și ideile primite favorabil sau cu indiferență ori considerate inofensive, dar și acele care șochează sau deranjează. Acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței, spiritului deschis, fără de care nu există societate democratică (CEDO, Lingens c. Austriei).

46. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat, într-o formulă care este preluată aproape ca o clauză de stil în toată jurisprudența sa subsecventă în materie, că „libertatea de exprimare, garantată de art.10 parag.1, constituie unul din fundamentele esențiale ale unei societăți democratice și una din condițiile primordiale ale progresului societății și împlinirilor personale. Subiect al paragrafului 2 al articolului 10, Libertatea de expresie include „nu numai informațiile și ideile primite favorabil sau cu indiferență [de opinia publică ori considerate inofensive, dar și pe acelea care ofensează, șochează sau deranjează. Acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței și spiritului deschis, fără de care nu există societate democratică.” (CEDO, între altele, Lingens vs. Austria, Oberschlick vs. Austria, Sunday Times vs. U.K., Observer și Guardian vs. U.K., Castells vs. Spania, Thorgeirson vs. Islanda, Jersild vs. Danemarca, Goodwin vs. U.K., De Haes și Gijels vs. Belgia, Dalban vs. România).

47. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a fundamentat necesitatea protejării libertății de exprimare în primul rând pe valoarea pe care aceasta o reprezintă ca mijloc pentru a asigura buna funcționare a unei societăți democratice. Exprimarea liberă a opiniilor reprezintă condiția fundamentală a existenței unei societăți vii și capabilă de dezvoltare.

48. Pentru considerentele de mai sus, având în vedere obiectivul urmărit de partea reclamată, conținutul declarațiilor, contextul în care au avut loc, rolul în societate al persoanelor, autori ai afirmațiilor din articolul publicat, Colegiul director constată că în speță „nu este necesară într-o societate democratică” o ingerință în libertatea de

exprimare, fapta sesizată nu constituie contravenție potrivit prevederilor art. 2, alin. (1) și art. 15 din OG nr. 137/2000, republicată.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20, alin. (2) din OG nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu un număr de 8 voturi *pentru* și un vot *împotriva* din totalul mebrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Faptele sesizate nu întrunesc elementele constitutive ale art. 2, alin. (1) coroborat cu art. 15 din OG nr. 137/2000, republicată, se încadrează în limitele libertății de exprimare.

2. O copie a prezentei hotărâri va fi comunicată părților.

V. Modalitatea de plată a amenzii

Nu este cazul

VI. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ în termen de 15 zile de la data primirii, potrivit OG nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și a Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.

Membrii Colegiului Director prezenți la ședința de deliberări desfășurată în data de 23.03.2022 au fost:

ASZTALOS CSABA FERENC – membru,

DIACONU ADRIAN NICOLAE – membru,

GRAMA HORIA– membru,

MOȚA MARIA– membru,

LAZĂR MARIA – membru,

HALLER ISTVAN – membru,

OLTEANU CĂTĂLINA – membru,

JURA CRISTIAN – membru

POPA CLAUDIA SORINA - membru

Redactat/Motivat: AND/FL

Data: 18.05.2022

Notă: Hotărârile emise de Colegiul director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit OG nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și a Legii 554/2004, a contenciosului administrativ, constituie de drept titlu executoriu.